

Svanemerking av
Kompostbeholdere

Versjon 3.1 • 11. juni 2014 - 30. juni 2021

Innhold

Hva er en Svanemerket kompostbeholder?	4
Hvorfor velge Svanemerking?	4
Hva kan Svanemerkes?	4
Hvordan søker man?	5
1 Materialsammensetning	6
2 Miljøkrav	6
2.1 Plast	6
2.2 Isoleringsmateriale	7
2.3 Tre	7
2.4 Kjemikalier	8
2.5 Funksjonskrav	11
2.6 Avfall og emballasje	12
3 Kvalitets- og myndighetskrav	12
Regler for Svanemerking av produkter	14
Etterkontroll	14
Kriterienes versjonshistorikk	14
Nye kriterier	14

Bilag 1	Markedsføring av Svanemerkede kompostbeholdere
Bilag 2	Erklæring plastleverandør
Bilag 3	Opprinnelse, sporbarhet og sertifisering
Bilag 4	Sporbarhet og bærekraftig treforsyning
Bilag 5	Krav til skogsertifisering
Bilag 6	Erklæring klassifisering av kjemiske produkter
Bilag 7	Inngående stoffer i kjemiske produkter
Bilag 8	Innhold bruksanvisning
Bilag 9	Bakgrunnsnotat for kompostbeholdere

Adresser

Nordisk ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanemerking. Nedenstående organisasjoner/foretak har ansvaret for det offisielle miljømerket Svanemerket, tildelt av respektive lands regjering. For mer informasjon se nettsidene:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1
DK-2150 Nordhavn
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkonens gata 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Island

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endring.

Sitat kan benyttes hvis opphavsmannen Nordisk Miljømerking nevnes.

Hva er en Svanemerket kompostbeholder?

Svanemerkede kompostbeholdere er beholdere for kompostering av hageavfall og organisk avfall fra husholdninger. Kriteriedokumentet omfatter varmkompost-beholdere til bruk hele året. Hensikten med kriteriene er å sikre at beholderen komposterer avfallet godt.

Svanemerkede kompostbeholdere hører til de minst miljøbelastende på markedet. Spesielt for disse er:

- Gjennom omfattende funksjonstest sikres god kompostering og robust konstruksjon som tåler kulde.
- Det stilles miljø- og helsekrav til kjemikalierne som brukes i produksjonen av kompostbeholderen. De har god beskyttelse mot gnagere.

En svanemerket kompostbeholder har dokumentert at de fungerer i praksis ved en grundig funksjonstest. Det stilles også krav til materialene som inngår i kompostbeholderen, som plast og trevirke. Bruk av miljø- og helseskadelige kjemikalier ved produksjon er forbudt. Krav om en grundig bruksanvisning gjør at det blir lettere for brukerne å beherske den biologiske prosessen i kompostbeholderen og minimerer sjansen for driftsproblemer.

Hvorfor velge Svanemerking?

- Produsent og forhandler kan bruke varemerket Svanen i sin markedsføring. Svanemerket har troverdighet og er meget godt kjent i Norden.
- Svanemerket er en kostnadseffektiv og enkel måte for produsenten å kommunisere sitt miljøarbeide og miljøengasjement til kunder og leverandører.
- En mer miljøtilpasset drift kan forberede produsenten på fremtidige miljøkrav.
- Miljøspørsmål er komplekse og det kan ta lang tid å sette seg inn i spesifikke problemstillinger. Svanemerkingen kan ses som en guide til dette arbeide.
- Svanemerking omfatter ikke bare miljøkrav, men også kvalitetskrav fordi miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyr at en svanelisens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hva kan Svanemerkes?

Kriteriene gjelder beholdere for kompostering av organisk husholdnings- og hageavfall. Kun varmkompostbeholdere inngår i produktgruppen. Kompostbeholdere med kapasitet > 20 person ekvivalenter samt avløpsfrie toalettsystemer inngår ikke i produktgruppen. Nordisk Miljømerking har egne kriterier for avløpsfrie toaletter.

Hvordan søker man?

Søknad og kostnader

For informasjon om søknadsprosessen og avgifter for denne produktgruppen henviser vi til respektive lands nettside. For adresser se side 3.

Hva kreves?

Søknaden skal bestå av et søknadsskjema/web skjema samt dokumentasjon som viser at kravene er oppfylt.

Hvert krav er markert med bokstaven O (for obligatoriske krav) samt ett nummer. Alle krav skal oppfylles for at en lisens skal oppnås.

For hvert krav er det beskrevet hvordan kravet skal dokumenteres. Det finns også ulike symboler som brukes for å lette arbeidet. Symbolene er:

☒ Send inn

Ⓟ Kravet kontrolleres på stedet.

All informasjon som sendes til Nordisk Miljømerking blir konfidensielt behandlet. Underleverandører kan sende dokumentasjon direkte til Nordisk Miljømerking og denne informasjonen behandles også konfidensielt.

Lisensens gyldighetstid

Miljømerkingslisensen gjelder så lenge kriteriene oppfylles og så lenge kriteriene er gyldige. Kriteriene kan forlenges eller justeres, i slike tilfeller forlenges lisensen automatisk og lisensinnhaveren meddeles dette.

Senest ett år før kriteriene utløper, skal det meddeles hvilke kriterier som deretter skal gjelde. Lisensinnhaveren tilbys da muligheten til å fornye lisensen.

Kontroll på stedet

Før lisens bevilges kontrollerer Nordisk Miljømerking normalt på stedet at kravene oppfylles. Ved kontrollen skal underlag for beregninger, original til innsendt dokumentasjon, måleprotokoll, innkjøpsstatistikk og lignende som bekrefter at kravene oppfylles kunne fremvises.

Spørsmål

Ved spørsmål, kontakt gjerne Nordisk Miljømerking, se adresser på side 3. Mer informasjon og hjelp ved søknad kan være tilgjengelig. Besøk respektive lands nettsider for ytterligere informasjon.

1 Materialsammensetning

01 Beskrivelse av produktene

Det skal gis en beskrivelse av kompostbeholderen. Beskrivelsen skal inneholde

- Type kompostbeholder
- Inngående materialer i kompostbeholderen som type plast, metall, trevirke og isolasjonsmateriale inkludert mengde i vektprosent
- Leverandører av de ulike materialene

Beskrivelse i henhold til ovenstående.

2 Miljøkrav

Med inngående stoff og forurensninger i kravene i dette kapitlet menes:

Som inngående stoff regnes, med mindre annet er nevnt, alle stoffer i produktet, også tilsatte additiver (f.eks. konservering eller stabilisator) i råvarene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen.

Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,0100 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde. Kjente avspaltningsprodukter av inngående stoffer, regnes også som inngående.

2.1 Plast

02 Halogenert plast

Halogenert plast får ikke inngå i kompostbeholderen.

Erklæring fra produsent av kompostbeholder eller plastleverandør om at halogenert plast ikke inngår.

03 Gjenvunnet plast

Kravet gjelder dersom plast inngår med mer enn 10 vektprosent i produktet.

Plast som inngår i kompostbeholderen skal totalt inneholde minimum 30 vektprosent gjenvunnet materialet.

Kravet omfatter ikke isolasjonsmateriale.

Gjenvunnet plast skal følge definisjonen av gjenvunnet materiale i ISO 14021. I følge ISO 14021 kan gjenvunnet materiale være postkonsumert materiale, som kasserte plastprodukter og emballasje, eller prekonsumert materiale som repressert produksjonsspill. Produksjonsspill (skrap, revork, regrind) som direkte kan føres tilbake i prosessen regnes ikke som gjenvunnet.

Halogenerte flammehemmere får ikke inngå i gjenvunnet plast. Det tillates likevel forurensninger inntil 1000 ppm.

Erklæring fra leverandør av plast om at råvaren er gjenvunnet samt andel gjenvunnet plast. Erklæring fra plastleverandør/isolasjon at det ikke inngår halogenerte flammehemmere i platen. Bilag 2 kan anvendes.

Beregning fra søker som viser andelen gjenvunnet/resirkulert plast.

2.2 Isoleringsmateriale

04 Blåsemiddel

Blåsemiddel for isoleringsmateriale skal ha et ozonnedbrytende potensial (ODP-verdi) = 0 og global oppvarmingspotensial (GWP100-verdi) < 15 (beregnet i CO₂-ekvivalenter under en periode på 100 år).

Det får ikke inngå halogenerte organiske forbindelser i blåsemiddelet.

- Oversikt over brukte blåsemiddel samt bekreftelse fra produsent/leverandør av blåsemiddel som viser at kravet oppfylles.

2.3 Tre

O5 og O6 gjelder alt tremateriale som inngår i produktet bortsett fra smådeler, som for eksempel håndtak. O7 gjelder dersom trematerialer inngår med mer enn 10 vektprosent i produktet. Smådeler skal ikke regnes med i inngående mengde i O7.

05 Opprinnelse og sporbarhet

Dette kravet gjelder alle produktdele som inneholder trevirke, pil eller bambus (heretter kalt treråvare). Kravet gjelder både sertifisert og usertifisert råvare.

Søker skal

- ha sporbarhet på alle treråvarer. Oppgi navn (latinsk og et nordisk språk), geografisk opprinnelse (land/delstat og region/provins) og leverandør for tre-, pil- og bambusråvarer som benyttes.
- ha en nedskrevet prosedyre/rutine for bærekraftig treråvareforsyning. Treråvare må ikke stamme fra:
 - Vernet/beskyttet område eller områder som behandles ved en offisiell prosedyre for å oppnå vernet/beskyttet status
 - Områder med uavklart eierskap eller bruksrettigheter
 - Ulovlig hugget/høstet råvare
 - Genmodifiserte trær og planter

Dessuten får driften av skogen ikke forstyrre:

- Naturskog, biodiversitet, spesielle økosystem og viktige økologiske funksjoner
- Sosiale og kulturelle vernede verdier

- Navn (latinsk og et nordisk språk) og geografisk opprinnelse (land/delstat og region/provins) for de råvarer som benyttes. Bilag 3 kan anvendes.

- Skriftlige prosedyrer som sikrer sporbarhet av råvarens opprinnelse. Prosedyrene skal inneholde oppdaterte lister over alle leverandører av råvarer som inngår i produktet.

06 Biocider

Trevirket får etter avvirkning ikke være behandlet med bekjempningsmiddel som er klassifisert av WHO som type 1A og type 1B.

Kravet gjelder for behandling av trestokker etter avvirkning.

WHO klassifisering: En oversikt kan fås på internettadresse http://www.who.int/ipcs/publications/pesticides_hazard/en/, "The WHO recommended classification of pesticides by hazard and guidelines to classification 2009" eller ved henvendelse til et av sekretariatene.

- Redegjørelse fra leverandører av trevirket over hvilke bekjempningsmidler som benyttes og erklæring i henhold til bilag 3 for hvert enkelt produkt.

07 Trevirke fra sertifisert skogbruk

Kravet omfatter massivt tre, laminert tre og finer, som til sammen inngår med mer enn 10 % i produktet. Pil og bambus er ikke omfattet.

På årsbasis skal minst 70 vektprosent av innkjøpt trevirke til de svanemerkede kompostbeholdere komme fra områder der driften er sertifisert etter skogstandard og sertifiseringssystem som oppfyller kriteriene angitt i bilag 5.

Kravet kan dokumenteres som innkjøpt trevirke på årsbasis for de ulike treslag som brukes. Sertifiseringen skal være utført av en tredje part etter en gjeldende skogbruksstandard som oppfyller kravene til standard og sertifiseringssystem gitt i bilag 5.

- Innkjøpt mengde trevirke samt andel (%) av sertifisert virke som inngår i søkerens svanemerkede produksjon på årsbasis. Utfylt bilag 4 fra produsent av kompostbeholder.
- Kopi av skogssertifikat(er) som lever opp til de retningslinjer for skogsertifisering som er beskrevet i bilag 5.

Nordisk Miljømerking kan kreve ytterligere dokumentasjon for å vurdere om kravene til standard, sertifiseringssystem og sertifisert andel er oppfylt. F.eks. kopi av sertifiseringsorganets godkjennelsesrapport, kopi av skogsstandarden inklusiv navn, adresse og telefonnummer til organisasjonen som har utformet standarden samt referanser til personer som representerer parter og interessegrupper som er invitert til å delta i utviklingen av skogstandarden.

2.4 Kjemikalier

Kravene omfatter alle kjemiske produkter, som lim, fugemasse, lakk, beis, olje, farge, trebeskyttelsesmidler og lignende som brukes hos produsenten ved produksjon av de svanemerkede kompostbeholderne og hos produsentens underleverandører, ved produksjon av deler til de svanemerkede kompostbeholderne.

For impregneringsmidler til tre gjelder spesifikke unntakelser og krav, se det enkelte krav for unntakelsene.

Hjelpstoffer som for eksempel smøreoljer og rengjøringsmidler er ikke omfattet av kravene.

Metaller og belegning av metall er unntatt kravene.

Plast- og isoleringsmaterialer er unntatt O8, O9 og O10. Se eget krav for tilsetninger i plast.

08 Oversikt kjemikalier

Produsent av kompostbeholderen skal gi en oversikt over hvilke kjemikalier som brukes i produksjonen av beholderen, f.eks. lim, trebeskyttelsesmidler og overflatebehandling. Kjemikalier som brukes hos underleverandører og som brukes ved produksjon av deler til det svanemerkede produktet, skal også oppgis.

- Oversikt fra produsent av kompostbeholder over hvilke kjemikalier som brukes i produksjonen.

09 Klassifisering av produksjonskjemikalier

Produksjonskjemikalier som brukes ved produksjon av kompostbeholderen skal ikke være klassifisert i henhold til tabell 1.

Kjemiske produkter som brukes til impregnering av tre er unntatt krav til miljøfarlig, meget giftig og giftig. Se O12 for spesifikt krav til impregneringsmidler til tre.

Tabell 1: Klassifisering

Klassifisering ihht. CLP-forordningen 1272/2008		Klassifisering ihht. preparatdirektivet 1999/45/EC 2008
Fareklasse og kategori	H fraser	Fareklasse og R-setninger
Farlig for vannmiljø Kategori akutt 1 Kronisk 1-3	H400, H410, H411, H412	R52, R53 eller R52/53. N med R50, R50/53, R51/53
Farlig for ozonlaget	H420	R59
Akut toxicitet Kategori 1 – 3	H300, H310, H330, H301, H311, H331	T+ med R26, R27, R28, R39 T med R23, R24, R25, R39, R48
Spesifikk organtoksisitet (STOT) enkelt eksponering og gjentatt eksponering STOT SE kategori 1 STOT RE kategori 1	H370, H372	T med R39 og/eller R48, Xn med R68
Kreftfremkallende Carc 1A/1B/2	H350, H350i eller H351	T med R45 og/eller R49 (Carc 1 eller Carc 2) eller Xn med R40 (Carc 3)
Mutagen Mut 1A/1B/2	H340, H341	T med R46 (Mut 1 eller Mut 2), Xn med R68 (Mut 3)
Reproduksjonsskadelig Repr 1A/1B/2	H360, H361, H362	T med R60, R61(Repr1 eller Repr2), Xn med R62, R63, R64

Klassifiseringen gjelder i henhold til EU's preparatdirektiv 1999/45/EU med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. Under overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EU's Stoffdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifisering i henhold til CLP-forordningen.

Vær oppmerksom på at det er produsenten av kjemikaliet som er ansvarlig for klassifiseringen.

- ☒ Sikkerhetsdatablad i henhold til gjeldende lovgivning i søknadslandet, f.eks. Bilag II i REACH (Forordning 1907/2006/EF).

O10 Inngående stoffer i produksjonskjemikalier

Kjemiske produkter som brukes til impregnering av tre er unntatt dette krav. Se O12 for spesifikt krav til disse produkter. Lakk, beis, maling, lim og lignende som brukes til overflatebehandling er ikke unntatt.

Følgende må ikke inngå i det kjemiske produkt:

- Persistente, bioakkumulerende og toksiske (PBT) organiske stoffer*
- Meget persistente og meget bioakkumulerbare (vPvB) organiske stoffer*
- Forbindelser på Kandidatlisten**
- Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonsskadelige stoffer (CMR) (kategori 1 og 2)***
- Halogenerte organiske forbindelser (inkludert klorerte polymerer og fluorerte organiske forbindelser, som PFOA (perfluoroktansyre og salter/estere av denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.). Unntatt her er:
 - Biocidet CMIT: Blandingen (3:1) av CMIT/MIT (5 chloro-2-methyl-4-isothiazolin-3-one Cas. Nr. 247-500-7 , 2-methyl-4-isothiazolin-3-one Cas. Nr. 220-239-6) må ikke være høyere enn 0,0015 vektprosent.
 - Fargepigment som overholder EU's krav til pigmenter i materialer i kontakt med mat

- Alkylfenoler, alkylfenoletoksyler eller andre alkylfenolederivater****.
- Biocid klorfenoler (deres salte og estere) og dimethylfumerat
- Innhold av isothiazoliner i høyere konsentrasjon enn 0,15 vektprosent
- Bisfenol A forbindelser
- Ftalater
- Pigmenter og tilsetningsstoffer basert på kobber, bly, bor, kreosot, tinn, kadmium, krom^{VI} og kvikksølv og deres forbindelser.

* PBT- og vPvB-stoffer er definert i Bilag XIII i REACH (Forordning 1907/2006/EF). Stoffer som oppfyller, eller stoffer som danner stoffer, som oppfyller PBT- eller vPvB-kriteriene, kan ses på det Europeiske Kjemikaliekontors (European Chemical Bureau; ECB) hjemmeside:

<http://ecb.jrc.it/esis/index.php?PGM=pbt>. Stoffer som er "utskutte" eller stoffer "under evaluering" anses ikke for å ha PBT eller vPvB-egenskaper.

** Kandidatlisten finnes på ECHAs hjemmeside: <http://echa.europa.eu/sv/candidate-list-table>

*** Se faresetninger for CMR-stoffer i tabell 1

**** Alkylfenolederivater defineres som stoffer som avspalter alkylfenoler ved nedbrytning.

- For hvert kjemisk produkt, som inngår i kompostbeholdere, kreves erklæring fra kjemikalieleverandøren. Bilag 7 kan anvendes.

O11 Tilsetninger i plast

I plast får ikke følgende stoffer inngå: halogenerte paraffiner, halogenerte flammehemmere, ftalater, pigmenter og tilsetningsstoffer basert på kobber, bly, bor, tinn, kadmium, krom^{VI} og kvikksølv og deres forbindelse.

Kravet gjelder ikke resirkulert plast.

- Erklæring fra plastleverandøren. Bilag 2 kan anvendes.

O12 Trebeskyttelse - impregnering

Kreosot og kobber er ikke tillatt å bruke til trebeskyttelse.

- Bekreftelse fra produsent av trevirke, samt sikkerhetsdatablad/produktblad i henhold til gjeldende lovgivning i søknadslandet, f.eks. Bilag II i REACH (Forordning 1907/2006/EF).

O13 Vedlikeholdsprodukter - treverk

Dersom det oppgis anbefalinger om vedlikehold av trematerialer med kjemiske produkter i bruksanvisningen, skal disse produktene oppfylle O9 og O10. Det skal oppgis handelsnavn på det aktuelle produktet. Se også O19.

- Kjemikalieprodusent av vedlikeholdsproduktet skal erklære at O9 og O10 oppfylles. Bilag 6 og 7 skal anvendes.
- Handelsnavn på produktet.
- Kopi av bruksanvisning.

O14 Kvikksølvtermometer

Installering av kvikksølvtermometer i kompostbeholderen er ikke tillatt.

- Bekreftelse fra produsent av kompostbeholder om at kvikksølvtermometer ikke er installert.

2.5 Funksjonskrav

015 Syrefast metall

Metalldele som er i kontakt med korrosivt miljø (dvs kompostmasse, sigevann og luft) skal være syrefast, dvs behandlet for å hindre rustdannelse.

- Erklæring fra leverandør av metall om at metallet er syrefast med beskrivelse av behandling.

016 Tetthet polyetylen

Tetthet på polyetylen skal være større enn 935 kg/m³ med unntak av tverrbunden (crosslinked) polyetylen.

- Bekreftelse fra plastprodusent eller plastleverandør på tettheten på polyetylen.

017 Konstruksjon

Kompostbeholderen skal ha installert gnagerbeskyttelse med maks åpning på 7mm*7mm.

Om kompostbeholderen markedsføres til eventuell innendørs bruk må sigevannet kunne samles opp og utledes.

Kompostbeholderens lokk skal kunne stenges slik at det ikke blåser av. Hengslet lokk skal kunne låses ved påfylling for å hindre at det faller ned.

Eventuell isoleringsmateriale skal være beskyttet mot mekaniske skader og vanninntrenging.

- Bekreftelse fra produsent som beskriver gnagerbeskyttelse, eventuell oppsamling av sigevann, hengsling/stengemulighet for lokk og beskyttelse av isoleringsmateriale.

018 Funksjonstest

Kompostbeholderen skal testes i henhold til SP-metode 2856, utgave 3, 2003-09-19, "Funktionstest av kompostbeholdere för åretruntbruk" eller senere versjoner. Testen skal gjennomføres av uavhengig testinstitutt, f.eks SP Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut, Borås. Kompostbeholderen skal oppfylle kravene i testmetoden uten tilførsel av energi.

Testmetoden utføres i varierende temperaturer i minimum 12 uker. Testmetoden definerer det organiske materialet som skal tilsettes og temperaturen som skal oppnås før kompostbeholderen kan godkjennes.

- Kopi av testrapport iht SP-metode 2856, utgave 3, 2003-09-19, "Funktionstest av kompostbeholdere för åretruntbruk" eller senere versjon, utført av uavh. testinstitutt.
- For lisensinnehavere i henhold til versjon 2: Dersom det ikke er gjort endringer som har funksjonsmessig betydning, unntas lisensinnehavere med lisens i henhold til versjon 2 av kriteriene fra dette krav, dvs ny testing og rapport er ikke nødvendig. Bekreftelse på at ingen funksjonsmessige endringer er foretatt skal sendes inn.

019 Bruksanvisning

Kompostbeholderen skal leveres med bruksanvisning på salgslanets språk. Bruksanvisningen skal omfatte punktene som er beskrevet i bilag 8.

- Kopi av bruksanvisning.

020 Garanti

Kompostbeholderen skal leveres med 5 års garanti. Garantikravet gjelder ikke deler som er utsatt for stor slitasje. Slitasjedeler skal angis i bruksanvisning og de skal kontinuerlig finnes tilgjengelig under garantitiden, dvs min 5 år etter siste solgte kompostbeholder.

- Bekreftelse fra produsent som beskriver garanti og tilgang på slitasjedeler.

2.6 Avfall og emballasje

021 Produksjonsavfall

Produsent av kompostbeholdere skal ha en avfallsplan med kildesortering av aktuelle avfallsfraksjoner.

- Avfallsplan med beskrivelse av hvordan avfallet kildesorteres.

022 Emballasje

Halogenerte plaster (som PVC) kan ikke benyttes som emballasje.

- Beskrivelse av emballasjematerialet og bekreftelse på at PVC ikke benyttes.

3 Kvalitets- og myndighetskrav

For å sikre at Nordisk Miljømerkings krav oppfylles skal følgende rutiner være implementert.

Hvis søkeren har et sertifisert miljøledelsessystem i henhold til ISO 14 001 eller EMAS, der følgende rutiner er implementert, er det nok at den akkrediterte revisoren dokumenterer at kravene implementeres.

023 Lover og forordninger

Lisensinnehaveren skal sikre at gjeldende bestemmelser for sikkerhet, arbeidsmiljø, miljølovgivning og anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner følges på samtlige produksjonssteder for det svanemerkede produktet.

Dokumenteres i form av signert søknadsskjema. Nordisk Miljømerking kan inndra lisensen hvis kravet ikke oppfylles etter lisensiering.

024 Ansvarlig for Svanen

Det skal være en person på bedriften som har ansvar for at Nordisk Miljømerkings krav oppfylles samt en kontaktperson mot Nordisk Miljømerking.

- Organisasjonsstruktur som viser ansvarlig for ovenstående.

025 Dokumentasjon

Lisensinnehaveren skal kunne fremvise kopi av søknaden samt fakta- og beregningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument fra underleverandører og lignende) for den dokumentasjon som sendes inn i forbindelse med søknaden.

- Kontrolleres på stedet.

026 Produktets kvalitet

Lisensinnehaveren skal garantere at kvaliteten i produksjonen av det svanemerkede produkt ikke forringes under lisensens gyldighetstid.

- Rutiner for å sammenfatte og ved behov redegjøre for reklamasjoner/klager vedrørende kvaliteten på det svanemerkede produktet.

027 Planlagte endringer

Planlagte produktmessige og markedsmessige endringer som påvirker Nordisk Miljømerkings krav skal skriftlig meddeles Nordisk Miljømerking.

- Rutiner som viser hvordan planlagte produktmessige og markedsmessige endringer håndteres.

028 Uforutsette avvik

Uforutsette avvik som påvirker Nordisk Miljømerkings krav skal skriftlig rapporteres til Nordisk Miljømerking samt journalføres.

- Rutiner som viser hvordan uforutsette avvik håndteres.

029 Sporbarhet

Lisensinnehaveren skal ha sporbarhet på det svanemerkeede produktet i produksjonen.

- Beskrivelse/rutiner over hvordan kravet oppfylles.

030 Retursystem

Den nordiske kriteriegruppen besluttet den 9. oktober 2017 å ta bort dette kravet.

031 Markedsføring

Foreningens styre besluttet den 17. november 2014 å ta bort dette kravet.

Regler for Svanemerking av produkter

Når Svanemerket brukes på et produkt, må produktens lisensnummer også fremkomme.

Mer informasjon om regler, avgifter og grafiske retningslinjer finnes på www.svanemerket.no/regelverk/

Etterkontroll

Nordisk Miljømerking kan kontrollere at kompostbeholderen oppfyller Nordisk Miljømerkings krav også etter at lisens er bevilget. Det kan f.eks. skje gjennom besøk på produksjonsstedet eller ved stikkprøvekontroll.

Viser det seg at kompostbeholderen ikke oppfyller kravene kan lisensen inndras.

Kriterienes versjonshistorikk

Nordisk Miljømerking fastsatte versjon 3 av kriteriene for kompostbeholdere den 11. juni 2014 og de gjelder til og med 30. juni 2019.

Den 17. november 2014 besluttet Foreningens styre å ta bort krav O31 Markedsføring. Dette gjøres som en redaksjonell endring uten ny versjon.

Den 9. oktober 2017 besluttet den nordiske kriteriegruppen å ta bort O30 Retursystem. Den nordiske kriteriegruppen besluttet den 16. august 2018 å forlenge kriteriene til 30. juni 2021. Den nye versjonen heter 3.1.

Nye kriterier

- Vurdere skjerpede krav til andel resirkulert plast
- Vurdere mulighet for større komposteringsanlegg
- Vurdere utvidede krav til inngående stoffer i plast

Bilag 1 Markedsføring av Svanemerkede kompostbeholdere

Foreningens styre besluttet den 17. november 2014 å ta bort dette vedlegget.

Bilag 2 Erklæring plastleverandør

Type plast
Produsent/leverandør

Inngår det halogenert plast som f.eks PVC i plastmaterialet(ene)? Ja Nei

Hvor stor del av plastråvaren er gjenvunnet råvare? _____%

Gjenvunnet plast skal følge definisjonen av gjenvunnet materiale i ISO 14021. I følge ISO 14021 kan gjenvunnet materiale være postkonsumert materiale, som kasserte plastprodukter og emballasje, eller prekonsumert materiale som repressert produksjonsspill. Produksjonsspill (skrap, rework, regrind) som direkte kan føres tilbake i prosessen regnes ikke som gjenvunnet.

Inngår det halogenerte flammehemmere i gjenvunnet plastråvare? Ja Nei

Inngår det halogenerte paraffiner, halogenerte flammehemmere, ftalater og pigmenter og tilsetningsstoffer basert på kobber, bly, bor, tinn, kadmium, krom^{VI} og kvikksølv og deres forbindelser. Ja Nei

Kravet gjelder ikke resirkulert plast.

Produsenten/leverandørens underskrift:

Dato	Firmanavn
Kontaktperson	Telefon

Bilag 3 Opprinnelse og sporbarhet

Fylles ut av leverandør av tremateriale

Leverandør:
Produkttype (for eksempel tømmer, heltre, spon, finer):

Komponent/del til kompostbeholderen	Leverandør av treråvaren	Treslag* (nordisk + latinsk)	Geografisk opprinnelse (land/delstat og region/provins)

**Her beskrives om det er for eksempel furu, gran, bjørk og så videre samt latinske navn*

Er trevirket etter avvirkning behandlet med bekjempningsmiddel som er klassifisert av WHO som type 1A og type 1B? Ja Nei

Leverandørens/produsentens underskrift:

Dato	Firmanavn
Kontaktperson	Telefon

Bilag 4 Beregningsunderlag sertifisert andel treråvare

For å verifisere at minst 70 % av treråvaren på årsbasis kommer fra område som er sertifisert i henhold til skogsbruksstandard som oppfyller kriteriene i bilag 5 skal:

- tabellen og beregning nedenfor fylles i av produsenten av kompostbeholderen;
- dokumentasjon som verifiserer at sertifisert virke er leverert til produsenten av det svanemerkede produktet sendes inn, for eksempel kopi på avtale om å kjøpe sertifisert virke og/eller spesifiserte fakturaer.

Økonomiske opplysninger er ikke relevante og trenger ikke å fremgå.

Leverandør	Produkt/treråvare	Mengde*	Geografisk opprinnelse	Skogstandard. Angi type av sertifiserings-system (f.eks. FSC eller PEFC)	Andel sertifisert (%)

* Volum eller vekt kan anvendes så lenge samme enhet anvendes gjennomgående i oversikten.

Andel trevirke fra sertifisert skogbruk = trevirke fra sertifisert skogbruk/total mengde trevirke i kompostbeholderen.

Produsentens underskrift:

Dato	Bedriftsnavn
Ansvarlig kontaktperson	Telefon og e-postadresse

Bilag 5 Krav til skogsertifisering

Nordisk Miljømerking stiller krav til standarden som skogbruk sertifiseres etter. Kravene beskrives under. Hver nasjonale skogstandard og hvert sertifiseringssystem gjennomgås av Nordisk Miljømerking for å sikre at alle krav er oppfylt. Når skogbruksstandarden revideres blir standarden gjennomgått igjen.

Krav på skogsstandard

Standarden skal balansere de økonomiske, økologiske og sosiale interesser og være i samsvar med FNs Rio dokument; Agenda 21 og Skogprinsippene, samt respektere relevante internasjonale konvensjoner og avtaler.

Standarden skal inneholde absolutte krav samt fremme og sikte mot et bærekraftig skogbruk. Nordisk Miljømerking legger spesiell vekt på at standarden har effektive krav som beskytter skogen mot illegal hogst og at de absolutte kravene beskytter skogens biodiversitet.

Standarden skal være allment tilgjengelig. Den skal være utviklet i en åpen prosess der økologiske, økonomiske og sosiale interessenter er blitt invitert til å delta.

Kravene til skogstandard er formulert som prosesskrav, hvor utgangspunktet er at dersom de økonomiske, sosiale og miljømessige interesser i en prosess er enige om en skogstandard, så sikres et akseptabelt nivå av skogen.

Dersom en skogstandard er utviklet eller godkjent av økonomiske, økologiske og sosiale interesser, så er det mulig at standarden opprettholder gode kravnivåer. Derfor stilles kravet om at standarden skal balansere de tre interessene, og at alle interessegrupper skal ha blitt invitert til å være involvert i utviklingen av standarden.

Standarden skal inneholde absolutte krav som må oppfylles før skogbruket sertifiseres. Dette sikrer at skogbruket oppfyller et akseptabelt nivå på miljøarbeidet. Når Nordisk Miljømerking krever at standarden skal fremme og bidra til bærekraftig skogbruk, krever det at standarden evalueres og revideres jevnlig, slik at prosessen utvikles og miljøpåvirkningen kontinuerlig reduseres.

Krav til sertifiseringssystem

Sertifiseringssystemet skal være åpent, har stor nasjonal eller internasjonal troverdighet og skal kunne verifisere at kravene i skogstandarden er oppfylt.

Krav til sertifiseringsorgan

Sertifiseringsorganet skal være upartisk og troverdig og skal kunne kontrollere at kravene i standarden er oppfylt. Sertifiseringsorganet skal også kunne kommunisere resultatet samt være egnet for effektiv implementering av standarden.

Hensikten med sertifiseringen er å kvalitetssikre at kravene i skogstandarden er oppfylt.

Sertifiseringssystemet skal være egnet for å verifisere at kravene i skogstandarden oppfylles. Metoden som brukes i sertifiseringen må være repeterbare og nyttig for skogbruk og sertifisering skal skje i forhold til en spesifikk skogstandard. Det skal gjøres kontroll av standarden i skogen før sertifikatet utstedes.

Krav til CoC (Chain of Custody) sertifisering

Chain of Custody-sertifisering må utføres av et akkreditert kompetent tredjepart som for skogsertifisering.

Systemet skal stille krav på CoC-kjeden som sikrer sporbarhet, dokumentasjon og kontroll gjennom produksjonskjeden.

Hvis det benyttes resirkulert fiber, spon eller sagflis skal råvareleverandøren kunne bekrefte at det stammer fra resirkulerte materialer.

Dokumentasjon

Kopi av skogs-/fiberråvarastandarden, navn, adresse og telefonnummer til organisasjonen som har utformet standarden, og sertifiseringsorganets sluttrapport.

Det bør angis referanser til de personer som representerer parter og interessegrupper som er invitert til å delta i utviklingen av skogs-/fiberråvarastandarden.

Nordisk Miljømerking kan kreve ytterligere dokumenter for å undersøke om kravene i standarder og sertifiseringssystem er oppfylt.

Bilag 6 Erklæring klassifisering av kjemiske produkter

Produktets navn og bruksområde
Produsent/ importør av produktet

Er produktet klassifisert i henhold til tabellen nedenfor?

Ja Nei

Klassifisering ihht. CLP-forordningen 1272/2008		Klassifisering ihht. preparatdirektivet 1999/45/EC 2008
Fareklasse og kategori	H fraser	Fareklasse og R-setninger
Farlig for vannmiljø Kategori akutt 1 Kronisk 1-3	H400, H410, H411, H412	R52, R53 eller R52/53. N med R50, R50/53, R51/53
Farlig for ozonlaget	H420	R59
Akut toxicitet Kategori 1 – 3	H300, H310, H330, H301, H311, H331,	T+ med R26, R27, R28, R39 T med R23, R24, R25, R39, R48
Spesifikk organtoksisitet (STOT) enkelt eksponering og gjentatt eksponering STOT SE kategori 1 STOT RE kategori 1	H370, H372,	T med R39 og/eller R48, Xn med R68
Kreftfremkallende Carc 1A/1B/2	H350, H350i eller H351	T med R45 og/eller R49 (Carc 1 eller Carc 2) eller Xn med R40 (Carc 3)
Mutagen Mut 1A/1B/2	H340, H341	T med R46 (Mut 1 eller Mut 2), Xn med R68 (Mut 3)
Reproduksjonsskadelig Repr 1A/1B/2	H360, H361, H362	T med R60, R61(Repr1 eller Repr2), Xn med R62, R63, R64

Klassifiseringen gjelder i henhold til EU's preparatdirektiv 1999/45/EU med senere endringer og tilpasninger og/eller CLP-forordning 1272/2008 med senere endringer. Under overgangsperioden, dvs. frem til 1. juni 2015, kan klassifisering i henhold til EU's Stoffdirektiv eller CLP-forordningen anvendes. Etter overgangsperioden gjelder kun klassifisering i henhold til CLP-forordningen.

Vær oppmerksom på at det er produsenten av kjemikaliet som er ansvarlig for klassifiseringen.

- Sikkerhetsdatablad/produktblad iht. gjeldende lovgivning i ansøkningslandet f.eks. Bilag II i REACH (Forordning 1907/2006/EF) for hvert produkt.

Produsenten/importørens underskrift:

Dato	Firmanavn
Kontaktperson	Telefon

Bilag 7 Inngående stoffer i kjemiske produkter

Nedenstående erklæring er til bruk for produsenten av råvaren i forbindelse med miljømerking i henhold til kriteriene for kompostbeholdere, versjon 3.

Som inngående stoff regnes, med mindre annet er nevnt, alle stoffer i produktet, også tilsette additiver (f.eks. konservering eller stabilisator) i råvarene, men ikke forurensninger fra råvareproduksjonen. Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i det ferdige produkt i konsentrasjoner under 100 ppm (0,0100 vektprosent, 100 mg/kg), men ikke stoffer, som er tilsatt en råvare eller produktet bevisst og med et formål, uansett mengde. Kjente avspaltningprodukt av inngående stoffer, regnes også som inngående.

I denne erklæring skal det angis om noen av de nedenstående stoffer/klassifiseringer inngår i råvaren uansett om det er som forurensning eller ikke, og uansett mengde.

Erklæringene avgis etter beste overbevisning og etter den viten som has på dette tidspunkt. Det tas forbehold for utvikling og ny viten. Skulle ny viten oppstå, er underskriveren forpliktet til å sende inn en oppdatert erklæring til Nordisk Miljømerking.

Erklæringen omfatter følgende råvarer: _____

Undertegnede erklærer hermed følgende om nevnte råvarer:

Inngår det i råvaren:

- Persistente, bioakkumulerende og toksiske (PBT) organiske stoffer* Ja Nei
 - Meget persistente og meget bioakkumulerbare (vPvB) organiske stoffer* Ja Nei
 - Forbindelser på kandidatlisten**
Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonskadelige stoffer (CMR)
(kategori 1 og 2)*** Ja Nei
 - Halogenerte organiske forbindelser (inkludert klorerte polymerer og fluorerte organiske forbindelser, som PFOA (perfluoroktansyre og salter/estere av denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser av denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.) Ja Nei
- Unntatt her er:
- Biocidet CMIT: Blandingen (3:1) av CMIT/MIT (5 chloro-2-methyl-4-isothiazolin-3-one Cas. Nr. 247-500-7 , 2-methyl-4-isothiazolin-3-one Cas. Nr. 220-239-6) må ikke være høyere enn 0,0015 vektprosent.
 - Fargepigment som overholder EU's krav til pigmenter i materialer i kontakt med mat
- Alkylfenoler, alkylfenoletoksyler eller andre alkylfenolederivater**** Ja Nei
 - Biocid klorfenoler (deres salte og estere) og dimethylfumerat Ja Nei
 - Innhold af isothiazoliner i høyere konsentrasjon enn 0,15 vektprosent Ja Nei
 - Bisfenol A forbindelser Ja Nei
 - Ftalater Ja Nei
 - Pigmenter og tilsetningsstoffer basert på kobber, bly, bor, kreosot, tinn, kadmium, krom^{VI} og kvikksølv og deres forbindelser Ja Nei

* PBT- og vPvB-stoffer er definert i Bilag XIII i REACH (Forordning 1907/2006/EF). Stoffer som oppfyller, eller stoffer som danner stoffer, som oppfyller PBT- eller vPvB-kriteriene, kan ses på det Europeiske Kjemikaliekontors (European Chemical Bureau; ECB) hjemmeside: <http://ecb.jrc.it/esis/index.php?PGM=pbt>. Stoffer som er "utsuttet" eller stoffer "under evaluering" anses ikke for å ha PBT eller vPvB-egenskaper.

** Kandidatlisten finnes på ECHAs hjemmeside: <http://echa.europa.eu/sv/candidate-list-table>

*** Se fasetninger for CMR-stoffer i bilag 6, "Erklæring klassifisering av kjemiske produkter"

**** Alkylfenolederivater defineres som stoffer som avspalter alkylfenoler ved nedbrytning

Produsentens underskrift:

Dato	Firmanavn
Kontaktperson	Telefon

Bilag 8 Innhold bruksanvisning

Bruksanvisningen skal inneholde følgende:

B8.1 Montering og installering

Dersom kompostbeholderen skal monteres før bruk skal den leveres med illustrert monterings- og installeringsanvisning.

B8.2 Beskrivelse av bruksområde

Av bruksanvisningen skal det fremgå bruksområdet for kompostbeholdertypen.

Kompostbeholderens kapasitet skal tydelig fremgå angitt som person ekvivalenter (pe).

Bruksanvisningen skal inneholde beskrivelse av passende og upassende avfall til kompostbeholderen.

B8.3 Bruksanvisning for selve komposteringen

Bruksanvisningen skal inneholde instruksjoner for selve komposteringsforløpet og bl.a omhandle følgende punkter:

- informasjon om myndighetskrav for kompostering i husholdninger
- allmenne prinsipp for kompostering
- plassering av kompostbeholdere mht helseaspekter
- igangsettelse av komposteringen
- tilsetning av avfall og blandemateriale
- omrøring
- temperaturområde og passende fuktighet for komposteringen
- gjennomsnittlig komposteringstid under normale forhold
- vurdering av kompostmaterialets modenhet
- vekt på full kompostbeholder
- vekt på lokk
- arbeidshøyde
- anbefalinger mht etterkompostering
- tiltak hvis kompostmaterialet fryser
- bruksanvisning for de mest vanlige driftsforstyrrelser som:
 - kompostmaterialet ikke blir varmt
 - kompostmaterialet lukter
 - skadedyr i komposten
 - store mengder sigevann i komposten

Eventuelle anbefalinger om trebeskyttelse for ubehandlede kompostbeholdere. OBS; disse skal oppfylle kravene til kjemiske produkter, O9 og O10.

B8.4 Oversikt over reservedeler

I bruksanvisningen skal det finnes en oversikt over tilgjengelige reservedeler som er utsatt for stor slitasje.

B8.5 Materialbeskrivelse

For å forenkle gjenvinning eller avfallshåndtering av selve kompostbeholderen skal bruksanvisningen inneholde informasjon om hva materialet i de ulike delene kompostbeholderen består av og deres muligheter for materialgjenvinning.

Bilag 9 **Bakgrunnsnotat for kompostbeholdere**

Historikk og lisensiering.

Dette bilaget gir bakgrunnsinformasjon om produktgruppen og litt om bakgrunnen for de ulike kravene. For en mer detaljert begrunnelse for de ulike kravene henvises det til tilsvarende krav i andre kriteriedokumenter der det er utarbeidet et bakgrunnsdokument.

Siden starten i 1994 har det kun vært mindre justeringer av kriteriene ettersom produktene ikke i vesentlig grad er endret i løpet av årene. Funksjonskravet har fortsatt vist seg å være bra og Svanens funksjonstest (SP-metoden) er den eneste på markedet som utføres på disse produktene av en uavhengig tredjepart. Funksjonstesten er ikke blitt revidert. Dette innebærer at ved omprøving av nåværende lisenser trenger ikke nåværende lisensinnehavere å gjøre funksjonstesten på nytt dersom det svanemerkede produktet fortsatt har samme funksjonsoppbygging (det kreves dokumentasjon av dette).

Det finnes totalt 4 lisenser i Norden; 1 finsk (også registrert i Norge), 1 svensk og 2 norske. Danmark har ingen lisenser på dette området (data innsamlet i 2013). Lisensene har eksistert i en del år og kontakt med lisensinnehaverne viser at de fortsatt er interessert i svanemerking av sine produkter. De poengterte at Svanemerket er viktig ettersom det er den eneste merkingen på disse produktene der en uavhengig tredjepart kan velge ut de miljømessig beste produktene.

Kort markedsinformasjon, miljøpåvirkning og produktgruppeavgrensing.

Privat kompostering minsker i Norden i takt med at stadig flere kommuner organiserer henting av kompost for innbyggerne i kommunen. Men informasjon fra den norske organisasjonen Grønn Hverdag¹ viser imidlertid at selv om flere og flere kommuner innfører kommunal innsamling av matavfall, så uttaler samme kommuner et ønske om at husholdninger med hage selv skal kompostere sitt mat- og hageavfall. Da holdes for eksempel fosfor fra mat- og hageavfall i et lokalt kretsløp og man slipper å kjøpe fosforholdig kunstgjødsel. Dette er viktig spesielt på bakgrunn av at naturressursene for fosfor antas å minske kraftig om 30-100 år og forebyggende innbesparinger er derfor viktige. En hage har konstant behov for næringstilskudd og jordforbedringsmiddel og det er miljømessig mye bedre å produsere dette næringsrike jordforbedringsmiddel lokalt i egen hage, enn å kjøpe industrielt framstilte produkter som innebærer miljøbelastninger i form av råvareuttak (feks. torv), produksjon og transport.

I Norden er interessen for svanemerkede kompostbeholdere størst i Norge, og en rekke kommuner gir husholdninger rabatterte pris på husholdningens avfallsavgift dersom de kjøper og anvender en svanemerket kompostbeholder. Et eksempel på dette er Asker kommune². I tillegg kan det tilføyes at Grønn Hverdag³ anbefaler svanemerkede kompostbeholdere både på hjemmesiden deres, og på deres kurs om kompostering.

1 Nina Berge, Grønn hverdag, Norge, telefonkontakt januar 2013

2 <http://www.asker.kommune.no/Bolig-og-eiendom/Avfall-og-gjenvinning/Hjemmekompostering/> och

<http://www.asker.kommune.no/Bolig-og-eiendom/Avfall-og-gjenvinning/Renovasjonsgebyr/>

3 <http://www.gronnhverdag.no>, Nina Berge

Grønn Hverdag anser att svanemerkede kompostbeholdere er betydelig bedre enn øvrige kompostbeholdere pga. at de:

- fungerer bra og gir et godt kompostresultat
- er produsert av kraftige og holdbare materialer som tåler kulde
- har en bra gnagerbeskyttelse som forhindrer gnagere i komposten

Den parameteren hos kompostbeholdere som mest påvirker miljøet er beholderens funksjon. Derfor vil kriteriene sikre en funksjon som gir god kompostering av organisk avfall. De svanemerkede kompostbeholderne må derfor gjennomgå en omfattende funksjonstest. Kriteriene omfattet tidligere både varmkompostbeholdere og kompostbeholdere for sommerhalvåret. Versjon 3 av kriteriene omfatter kun varmkompostbeholdere ettersom funksjonstesten er utarbeidet for varmkompostbeholdere for å sikre en god komposteringsfunksjon selv i vinterklimaet. Testen utføres av SP (Sveriges tekniske forskningsinstitut, tidligere Statens tekniska provningsanstalt (kontaktperson Catrin Lindblad)), som har utviklet testen sammen med Svanen og deretter har gjort testen til sin egen. Testen finnes bare på svensk.

I tillegg består kriteriene av noen materialkrav. Miljøbelastningen fra de inngående materialene kommer i første rekke fra plastmaterialene. Alle kompostbeholdere inneholder plastmaterialer og hoveddelen, selve beholderen, er ofte av plast, feks. polyetylen eller polypropylen. Isolasjonen består av polystyren eller polyuretan. Tetningsmaterialene kan bestå av plast/gummi, silikon. I tabellen gis det eksempel på materialer i kompostbeholdere som finnes på markedet i dag:

Tabell B9-1 Eksempel på materialer i kompostbeholdere

Material
Polyetylen (hoveddel)
Polyuretan (isolering)
Silikon i løkk
EPDM-gummi
Forsinket stål
Polyamid
Polyeten
Polystyren (isolasjon)
Bunnplate perforert aluminium
Trä
Polypropylen (tynt lag som beskytter isolasjon)

Kort bakgrunn for Nordisk Miljømerkings krav til kompostbeholdere

Material-og kjemikaliekrav i versjon 2 av kriteriene

Materialkravene var tidligere

- krav til andel resirkulert plast (10 vektprosent, ekskludert isolering)
- tetthet på polyetylen
- metalleder i kontakt med korrosivt miljø skal være syrefast
- kvikksølvtermometer er ikke tillatt

I tillegg var det kjemikaliekrav som også delvis var materialkrav:

- i plastmaterialer kan det ikke inngå kjemiske forbindelser som inneholder kadmium, bly, kvikksølv, klorerte/bromerte paraffiner, bromerte difenyletere samt ftalater

Dette var et krav som gjorde det vanskelig å bruke PVC.

Ellers var det følgende kjemikaliekrav:

- bruk av produksjonskjemikalier (f.eks. lim, trebeskyttelsesmidler m.m.) skal ikke være klassifisert CMR
- Eventuelt trebeskyttelsesmiddel kan ikke inneholde mer enn 2 vektprosent av stoffer som klassifiseres som miljøfarlig
- Ved produksjon av isoleringsmateriale kan det ikke benyttes gasser som iht forskrifter i noe nordisk land er klassifisert som farlige for ozonlaget

Nye materialkrav i versjon 3 av kriteriene

For å finne ut hvilke materialer og kjemikaliekrav som kan være aktuelt å stille i dag, ble det gjort en gjennomgang av hvilke materialer som inngår i dagens kompostbeholdere, se tabell B9-1. I tabell B9-2 er det gitt en oversikt over materialkrav i versjon 3 av kriteriene:

Tabell B9-2. Materialkrav i versjon 3 av kriteriene

Krav	Innført i versjon 2/versjon 3	Forklaring
Forbud mot PVC	Delvis innført i versjon 3	Material/kjemikaliekravet i versjon 2 utelukket en del stoffer i plast, og utelukket i hovedsak bruk av PVC. Å ha et eget krav med forbud er derfor nytt, men i praksis er det ingen vesentlig forskjell.
Andel resirkulert plast økes til 30 %. Kravet gjelder dersom plast inngår med mer enn 10 vektprosent i beholderen, slik at kravet ikke gjelder dersom det kun er smådeler av plast. Gjenvunnet plast skal ikke inneholde halogenerte flammehemmere.	Innført i versjon 2, men skjerpet i versjon 3	Det stilles fortsatt krav til en viss andel resirkulert plast. Avhengig av plasttype er det varierende tilgang på resirkulert plast. Basert på informasjon fra grøntpunkt.no, materialgjenvinnes ca. 30 % av EPS (ekspandert polystyren (isopor)). For hard plast er tallet ca. 40 % (ikke inkludert drikkeflasker). I versjon 2 av kriteriene er kravet på 10 vektprosent (ekskludert isolering). I versjon 3 er dette økt til 30 %. Isolasjonsmaterialet er unntatt. EPS er vanlig å bruke som isolasjonsmateriale, og det finnes også gjenvunnet. Polyuretan brukes også som isolasjonsmateriale. Dette kan ikke gjenvinnes per i dag. Det stilles også krav om at gjenvunnet plast ikke skal inneholde halogenerte flammehemmere, med grense på 1000 ppm. Det brukes mye flammehemmere i plast, og det er derfor ønskelig at restmengder av flammehemmere i et svanemerket produkt er begrenset. Det stilles også krav til at flammehemmere ikke er tillatt i jomfruelig plast (se kjemikaliekrav).
Krav til trematerialer	Innført i versjon 3	Det inngikk ingen materialkrav til tremateriale i versjon 2 av kriteriene. I versjon 3 er det innført krav til sporbarhet (gjelder alt trevirke som inngår) og krav til sertifisert andel dersom trevirke utgjør mer enn 10 % av produktet. Kravene er formulert med utgangspunkt i Svanens basismodul for papirprodukter.
Krav til gass ved produksjon av isolasjonsmaterialet	Innført i versjon 2, men skjerpet i versjon 3.	Kravet beholdes men er omformulert til mer aktuell kravformulering og det har dermed blitt strengere enn dagens krav.

Krav om syrefast metall og tetthet på polyetylen er flyttet til funksjonskrav i kap 2.5. Det ble diskutert om kravet til tetthet på polyetylen skal beholdes i versjon 3 av kriteriene og konklusjonen ble at dette beholdes. Kravet sikrer at det brukes HDPE og ikke LDPE i beholderen (LDPE har for dårlig kvalitet) – kravet på 935 kg/m³ er basert på standarden ASTM D883 - 12 Standard Terminology Relating to Plastics.

Krav til forbud mot kvikksølvtermometer er beholdt i versjon 3, men er flyttet til kjemikaliekrav i kap 2.4.

Andre materialer det ikke stilles krav til

Det er ikke stilt krav til metall eller gummi/silikon i versjon 3 av kriteriene ettersom de utgjør en liten del av produktet. Det kan inngå en bunnplate av aluminium i visse kompostbeholdere og skruer eller beslag kan være i metall, men dette utgjør en liten del av produktet.

Hva menes med gjenvunnet plast i O3?

ISO standarden 14021 skiller mellom postkonsument og prekonsument avfall.

Prekonsument avfall defineres i punkt 7.8.1.1 a) i ISO-standarden som:

”Material diverted from the waste stream during a manufacturing process. Excluded is reutilization of materials such as rework, regrind or scrap generated in a process and capable of being reclaimed within the same process that generated it”.

I kapittel 7.8.1.1 b) i standarden defineres «recycled material» som:

«Material that has been reprocessed from recovered [reclaimed] material by means of a manufacturing process and made into a final product or into a component for incorporation into a product.»

Det står ikke helt entydig hva som menes med «capable» i punkt a). Det er heller ikke helt klart hva som menes med «reprocessed» i punkt b). Standard Norge ble kontaktet⁴, og det var enighet om at dette ikke sto klart. Det ble henvist til ISO standard komiteen. ISO standard komiteen ble kontaktet⁵ og det ble opplyst at ordlyden i kapittel 7.8.1.1 var satt med papirindustrien som bakteppe, hvor avkapp kan gå rett tilbake til oppløsningsmassen (pulp), hvilket ikke skal regnes som «gjenvunnet». Det kan derfor være litt mer uklart hva som anses og ikke anses som gjenvunnet materiale for andre prosesser.

For O3 gjelder følgende: Dersom skrap (også regrind (=oppmalt)) kan gå rett inn i prosessen igjen, skal det i følge ISO 14021 ikke regnes som gjenvunnet materiale. Dette gjelder både interne og eksterne prosesser. Skrapet fra produksjon av kompostbeholdere må normalt prosesseres (ekstruderes) på nytt. Dette følger beskrivelsen av «recycled material» i kapittel 7.8.1.1. b). Dette innebærer at også skrap fra egen prosess kan være gjenvunnet materiale, så lenge den må prosesseres på nytt for å kunne brukes igjen. Dette gjøres ofte hos en ekstern bedrift. Gjenvunnet materiale kjøpes tilbake, dette kan både være gjenvunnet materiale fra egen prosess eller fra eksterne prosesser.

⁴ Telefonsamtale med Knut Jonassen i Standard Norge 28/3-14

⁵ Samtale med Marianne Eskeland 28/3-14, medlem av ISO komiteen og ansatt ved Miljømerking i Norge

Nye kjemikaliekrav i versjon 3 av kriteriene

Ved forslag til nye kjemikaliekrav er det i hovedsak sett på Nordisk Miljømerkings kriterie for utemøbler og lekeredskaper. Det henvises til bakgrunnsdokumentet for denne produktgruppen for en mer utdypende beskrivelse av bakgrunnen for kravene.

Kjemikaliekrav i versjon 3 av kriteriene:

Krav	Innført i versjon 2/versjon 3	Forklaring
Oversikt over produksjonskjemikalier	Innført i versjon 3	Det er innført et krav om at det skal sendes inn en oversikt over produksjonskjemikalier for å få en oversikt over hvilke kjemikalier som anvendes og for å sikre erklæring på klassifiseringskrav for de anvendte kjemikalier. Plast unntas fra kravet.
Krav om forbudt klassifisering for produksjonskjemikalier	Innført i versjon 2, men utvides i versjon 3 med flere klassifiseringer (miljøfarlig, giftig mm.)	Impregneringsmidler til trematerialer er delvis unntatt fra kravet. For å oppnå en effektiv impregnering er det nødvendig å bruke klassifiserte stoffer. Det stilles imidlertid et eget krav til impregneringsmidler. Plast unntas fra kravet.
Krav om inngående stoffer i kjemiske produkter	Innført i versjon 3	Kravet vil være en skjerpning fra dagens kriterier. Kravet vil forby f.eks. SVHC, PBT, vPvB mm. stoffer. Plast unntas fra kravet.
Krav til tilsetninger i plast.	Delvis innført i versjon 3	Det var tidligere også krav til tilsetninger – enkelte av disse er beholdt, som flammehemmere og ftalater, mens andre er fjernet da det først og fremst var benyttet i PVC som forbyes i K2. Det er i tillegg lagt til krav om pigmenter.
Krav til impregneringsmidler for tre	Delvis nytt i versjon 3	Det er innført forbud mot bruk av kobber og kreosot ved impregnering av tre. Det anses at bruk av mindre miljøbelastende midler vil gi kompostbeholderen tilstrekkelig holdbarhet.
Krav om vedlikeholdsprodukter til tre	Delvis nytt i versjon 3	Det var tidligere et krav i bruksanvisningen at vedlikeholdsprodukter til tre skulle oppfylle kravet om maks 2 vektprosent av stoffer som klassifiseres som miljøfarlig. Dette er nå satt opp som et eget krav under kjemikalier så det er lettere å se hvilke krav som stilles til kjemikalier. I kravet henvises det også til kravet om bruksanvisning, slik at dette også kommer med i bruksanvisningen som tidligere.
Krav om kvikksølvtermometer	Innført i versjon 2	Krav beholdt, men er nå flyttet fra materialkapitlet til kjemikaliekapitlet.

Andre krav

Det er ikke gjort endringer i andre krav. Krav til avfall, emballasje og funksjon er derfor de samme som i versjon 2 av kriteriene.